

INFORMACIJE ZA ŽENE PRI RASTAVI I RAZVODU:
U BRAKU
U REGISTROVANOM ISTOPOLNOM PARTNERSTVU
U VANBRAČNOJ ZAJEDNICI, TJ. KONKUBINATU

„Želim da
nasilje prestane
i da budem
poštovana.“

SADRŽAJ

Želim da se rastanem. Kako da postupim?	3
Troškovi postupka za razdvajanje bračne zajednice i ko snosi troškove advokaticе?	3
Šta mogu da ostvarim postupkom razdvajanja bračne zajednice	3
Bojim se da će situacija još više eskalirati kada on sazna za razdvajanje!	3
Ako je potrebno vrlo brzo razdvajanje?	3
Kome će biti dodeljen stan?	3
Kod koga će živeti deca?	3
Koliko često moj suprug sme da se stara o deci?	3
Od čega ćemo živeti?	4
Da li razdvajanje ima uticaj na moj status boravka?	4
Šta se dešava u postupku razdvajanja bračne zajednice?	4
Šta mogu preduzeti protiv presude?	4
Da li da se radije odmah razvedem?	4
Šta mogu preduzeti ako sam bila prisiljena na brak?	4
Kako trebam da postupim ako želim da napustim registrovano istopolno partnerstvo?	4
Mi živimo u vanbračnoj zajednici, odnosno konkubinatu, i ja želim da se rastanem	5
Važne adrese	5
Impresum	6

ŽELIM DA SE RASTANEM. KAKO DA POSTUPIM?

Kod nadležnog Osnovnog suda u mestu stanovanja možete pokrenuti (www.gerichte-zh.ch) postupak za razdvajanje bračne zajednice i predati zahtev za odvojeni život (**Formular za postupak za razdvajanje bračne zajednice**). Postupak možete pokrenuti sami ili uz pomoć advokaticice. Ako ste u mogućnosti ponesite sledeća dokumenta za razgovor pred sudom ili prvo savetovanje sa advokaticom:

- dokumenta o finansijskoj situaciji (poslednje dve poreske izjave i poreske račune, obračune plata poslednja 3 do 6 meseci, dokaze o redovnim troškovima, izveštaje sa bankovnog računa poslednja 3 do 6 meseci)
- beleške/ dokaze o bračnom životu (važne podatke i događaje, kao npr. primena nasilja od strane supruga, lekarska uverenja, dokaze o krivičnim postupcima, zaštitne mere protiv nasilja)

TROŠKOVI POSTUPKA ZA RAZDVAJANJE BRAČNE ZAJEDNICE I KO SNOSI TROŠKOVE ADVOKATICE?

U slučaju da nemate dovoljno novca na raspolaganju, možete sami ili uz pomoć advokaticice predati zahtev za oslobađanje od troškova postupka i besplatnu pravnu pomoć (**Zahtev**). Ako se Vaš zahtev odobri, sudski i advokatski troškovi biće privremeno preuzeti od države. U slučaju da kasnije u životu posedujete više novca, sud može te sudske i advokatske troškove u periodu od narednih 10 godina zatraži od Vas (**Objašnjenje**).

Ako ste u mogućnosti da sami snosite advokatske troškove, informišite se u nekom savetovalištu ili kod advokaticice o troškovima postupka razdvajanja bračne zajednice.

ŠTA MOGU DA OSTVARIM POSTUPKOM RAZDVAJANJA BRAČNE ZAJEDNICE

Postupak razdvajanja bračne zajednice uređuje između ostalog sledeće tačke:

- dodelu stana
- poveravanje zajedničke dece jednom roditelju

- način održavanja ličnih odnosa dece sa drugim roditeljem
- iznos izdržavanja
- raspodelu zajedničke imovine

BOJIM SE DA ĆE SITUACIJA JOŠ VIŠE ESKALIRATI KADA ON SAZNA ZA RAZDVAJANJE!

Ako je Vaš suprug nasilan prema Vama i deci i pretil Vam nasiljem, zaštitne mere mogu u akutnoj situaciji biti određene od strane policije (**Brošura Zakona zaštite od nasilja**). Policija može da odredi udaljenje Vašeg supruga iz kuće ili stana, zabranu pristupa jednom određenom području, zabranu stapanja u kontakt sa Vama i decom u trajanju od 14 dana. U roku od narednih 8 dana imate pravo na jedan produžetak zaštitnih mera u trajanju od 3 meseca (www.ist.zh.ch). Savetovalište za žrtve nasilja Vam pomaže i savetuje Vas besplatno i u poverljivo pri sastavljanju zahteva. Tri meseca su načelno dovoljna da se izdejstvuje sudski uređena rastava. Ako strahujete od daljih pretnji Vašeg supruga nakon isteka zaštitnih mera, možete podneti zahtev kod Osnovnog suda zabrane pristupa u smislu kontakta i prilaska Vašoj okolini (Persönlichkeitsschutz nach Zivilrecht ZGB 28 b). To možete predati istovremeno sa zahtevom za razdvajanje bračne zajednice. Raspitajte se kod advokaticice ili kod nas o tim mogućnostima. Ako strahujete da se Vaš suprug neće pridržavati zabrane kontakta, sigurne kuće za žene nude potpunu zaštitu (www.frauenhaus-schweiz.ch).

AKO JE POTREBNO VRLO BRZO RAZDVAJANJE?

U postupku za razdvajanje bračne zajednice možete zatražiti i usvajanje vanrednih privremenih zaštitnih mera. Za izricanje istih, morate priložiti dokaze o nasilnim događajima i potrebi hitnog postupanja suda. Sud će u narednom periodu privremeno – ali hitno – odrediti iste zabrane kao i u postupku za razdvajanje bračne zajednice. Kriterijumi za izricanje vanrednih privremenih zaštitnih mera su dosta strogi. Ako ste se odlučili za taj korak, stupite u kontakt sa savetovalištem za žrtve nasilja ili advokaticom.

KOME ĆE BITI DODELJEN STAN?

Osobi, kojoj je stan potrebniji, po pravilu prvenstveno roditelju koji se posle razdvajanja brine o deci. Zahtevajte sledeće stvari ako želite da ostanete u porodičnom stanu:

- Rok za iseljavanje partnera (nekoliko dana do dva meseca). Ako primetite da Vaš partner ne želi dobrovoljno da napusti stan, zatražite određivanje prinudnog iseljavanja od strane nadležnog organa vlasti.
- Predaja kompletnog svežnja ključeva, da suprug bez Vašeg odobrenja ne može ući u stan. Promenite brave na stanu u slučaju da niste sigurni, da je Vaš suprug predao sve ključeve i da se i dalje ne osećate sigurno.

KOD KOGA ĆE ŽIVETI DECA?

Roditelj, koji se uglavnom starao o deci i bio lično zadužen za staranje i dalje će se starati o deci. Gospođa sudija će samostalno preispitati gde su deca najbolje zbrinuta (zbog najboljeg interesa dece). Braća i sestre po pravilu ostaju zajedno. U sudskom postupku deca starija od 6 godina mogu biti saslušana.

KOLIKO ČESTO MOJ SUPRUG SME DA SE STARA O DECI?

Roditelj, kome deca nisu poverena ima pravo na lični kontakt sa decom. Vi možete da napravite dogovor sa Vašim suprugom i isti treba biti odobren od strane sudije. U slučaju da niste saglasni, odluku o tome donosi gospođa sudija i to u najvećem broju slučajeva za decu predškolskog uzrasta: dve subote i nedelje mesečno. Za decu školskog uzrasta: dva vikenda mesečno i dve nedelje školskog raspusta godišnje. Obratite pažnju na to, da je vreme predaje dece tačno dogovoreno, kao i pravilo za praznike kao što su Uskrs, Zadušnice (Duhovi) i Božić.

Ako Vaš suprug pretil Vašoj deci ili ih fizički zlostavlja ili ako prilikom predaje dece dolazi do nasilnih situacija (eskalacija), možete zatražiti pravo na posetu u pratnji ili tutora tokom vreme na posete. Ukidanje prava na posetu može se uvesti samo u slučaju da su deca izložena velikoj opasnosti.

OD ČEGA CEMO ŽIVETI?

Mogu proći nedelje ili meseci dok odluka o izdržavanju postane pravosnažna. Zato se iz predostrožnosti prijavite službi za socijalni rad. Vi imate pravo na finansijsku pomoć od strane države. Ako posedujete sa Vašim suprugom zajednički bankovni račun ili kreditnu karticu:

- podignite ako je moguće, sredstva potrebna za podmirenje životnih potreba za naredna tri meseca, u slučaju da bankovni račun ili kreditna kartica glasi na ime Vašeg supruga, a Vi ne posedujete dovoljno uštedevine
- zabranite pravo pristupa Vašem suprugovom Vašem bankovnom računu, ako bankovni račun ili kreditna kartica glasi na Vaše ime

U postupku razdvajanja bračne zajednice obračunavaju se potrebe oba domaćinstva i odbijaju od ukupnih zarada. Na taj način će biti izračunato izdržavanje za Vas i decu. U slučaju da niste u mogućnosti da sami snosite troškove izdataka, morate se obratiti službi za socijalni rad. U određenim slučajevima možete ostvariti pravo na naknadu za slučaj nezaposlenosti od kancelarije za nezaposlene. Sredstva za izdržavanje dece koja su dodeljena presudom donetom u postupku za razdvajanje bračne zajednice mogu u maksimalnom iznosu od 940 švajcarskih franaka biti predumljena (unapred isplaćena) od strane države. Ovo pravilo nažalost ne može se primeniti za izdržavanje dodeljeno Vama. Biro za naplatu duga u Vašoj opštini će preduzeti po Vašem nalogu prinudnu naplatu potraživanja po osnovu izdržavanja od dužnika.

DA LI RAZDVANJE IMA UTICAJ NA MOJ STATUS BORAVKA?

Često je pravo na boravak u Švajcarskoj povezan sa zajedničkim životom sa suprugom (Aufenthaltsstatus B). Pritom se razlikuje status državljanke zemalja koje pripadaju Evropskoj Uniji, koje imaju načelno bolje uslove za zadržavanje i boravak u Švajcarskoj. Kod stanovnica koje nisu iz država pripadnica Evropske Unije postoji mogućnost za produžetak boravka, u slučaju da je brak u Švajcarskoj trajao najmanje tri godine i ako je integra-

cija bila uspešna. Vi imate pravo da istaknete važne privatne razloge za produžetak dozvole za boravak, naročito ako ste žrtva porodičnog nasilja ili ako je društveno socijalni položaj povratka u domovinu značajno ugrožen. Sačuvajte moguće dokaze i lekarska uverenja, izveštaje iz sigurnih kuća za žene, savetovališta ili policijska rešenja. Pravna situacija boravka ne treba biti razlog da trpite porodično nasilje. Mi ćemo Vas posavetovati besplatno i poverljivo.

ŠTA SE DEŠAVA U POSTUPKU RAZDVANJA BRAČNE ZAJEDNICE?

Informišite se o toku postupka razdvajanja bračne zajednice kod savetovališta, advokaticice ili suda.

Ako ste pred sud izašli bez advokaticice:

- ne potpisujte nikakve sporazume ako ste nesigurni ili
- potpišite, ali uz pravo opozivanja, u roku od 10 dana. Proverite sporazum kod advokaticice i opozovite isti u datim okolnostima u određenom roku.

Decu ne možete povesti na postupak razdvajanja bračne zajednice. Rezervišite pola slobodnog dana i organizujte čuvanje dece, tako da ne budete pod stresom ako postupak duže potraje.

Zatražite blagovremeno od suda gospođu prevodioca za proces, u slučaju da nemački jezik nije Vaš maternji jezik.

ŠTA MOGU PREDUZETI PROTIV PRESUDE?

Ako niste saglasni sa presudom u postupku razdvajanja bračne zajednice, morate u roku od 10 dana zatražiti obrazloženo pre-sude ili uložiti žalbu (pročitajte pravnu pouku na kraju presude). Nakon proteka roka, presuda je pravosnažna i njenu izmenu možete zatražiti samo pri značajno izmenjenoj situaciji.

U slučaju da ponovo živite zajedno sa Vašim suprugom, presuda je nakon 3 do 5 nedelja automatski nevažeća.

DA LI DA SE RADIJE ODMAH RAZVEDEM?

Razvod braka je u svakom trenutku moguć, ako su oba supružnika saglasna a namera da se brak razvede dokazana pred Osnovnim sudom. Praksa je pokazala, da ta namera da se brak razvede, često bude opozvana. Stoga je vođenje postupka po zahtevu za razdvajanje bračne zajednice brži put ka rešenju pitanja izdržavanja, dodelu stana i poveru dece. Razvod braka protiv volje supružnika je moguć tek nakon isteka određenog vremena odvojenog života, u trajanju od dve godine. U slučaju nemogućnosti daljeg održavanja bračne zajednice, možete jednostrano podneti tužbu za razvod braka, međutim to je svakako teško postići. Ako se razlozi za razvod braka osporavaju, takav postupak traje veoma dugo. Informišite se kod savetovališta, advokaticice ili suda.

ŠTA MOGU PREDUZETI AKO SAM BILA PRISILJENA NA BRAK?

Slobodan izbor bračnog partnera je pravo, koje važi za sve ljude koji žive u Švajcarskoj. Švajcarski zakon zabranjuje brakovne, koji su sklopljeni pod prinudom, bez obzira na to, da li su sklopljeni u inostranstvu ili u Švajcarskoj. Stupite u kontakt sa www.zwangsheirat.ch ili sa nama. Dobićete besplatno savetovanje i pratnju na različitim jezicima.

KAKO TREBAM DA POSTUPIM AKO ŽELIM DA NAPUSTIM REGISTROVANO ISTOPOLNO PARTNERSTVO?

Istopolni parovi mogu registrovati svoje partnerstvo i izgraditi tim putem životnu zajednicu sa obostranim, braku sličnim, pravima i obavezama. Ako doživite nasilje od Vaše partnerke ili pretnju, policija može izreći zaštitne mere u svrhu Vaše zaštite, a Vi možete pred sudom pokrenuti rastavu. (Brošura Zakona zaštite od nasilja) Nadležan je Osnovni sud u Vašem mestu stanovanja. U postupku se uređuju iste tačke kao i u postupku po zahtevu za razdvajanje bračne zajednice. Ako ne možete da se složite sa Vašom partnerkom oko razdvajanja, određen je vremenski rok odvojenog života, pre rastave registrovane istopolne zajednice u trajanju od jedne godine (za brak dve godine). (Objašnjenje o napuštanju registrovanog istopolnog partnerstva)

MI ŽIVIMO U VANBRAČNOJ ZAJEDNICI, ODNOSNO KONKUBINATU, I JA ŽELIM DA SE RASTANEM

Vanbračna zajednica nije zakonom uređeni oblik zajednice. Važno je znati, da se kod rastave jedne vanbračne zajednice vode različiti sudski postupci: ako imate zajedničku decu, postupak kojim se određuje poveravanje zajedničke dece jednom roditelju i način održavanja ličnih odnosa dece sa drugim roditeljem se vodi kod Organa vlasti za zaštitu dece i odraslih KESB ([kesb Zürich](#)). Procena iznosa izdržavanja za decu je u nadležnosti Osnovnog suda u Vašem mestu stanovanja. ([BG Kanton Zürich](#)). Osoba, koja prvenstveno preuzima staranje o deci, nakon rastave vanbračne zajednice nema pravo na izdržavanje. Ko ostaje u zajedničkom stanu, zavisi pretežno od ugovora o izdavanju stana i saradnje Vašeg stanodavca kao i Vašeg bivšeg partnera. S obzirom na to, da je situacija rastave od partnera iz vanbračne zajednice pravno veoma složena, poželjno je da potražite savet od savetovališta ili se posavetujete sa advkaticom. Ako je Vaš vanbračni partner nasilan prema Vama i deci ili pretil nasiljem, imate pravo na uvođenje zaštitnih mera po zakonu o zaštiti od nasilja ([Objašnjenje o napuštanju registrovanog istopolnog partnerstva](#)).

VAŽNE ADRESE:

Uvođenje postupka razdvajanja bračne zajednice:

www.gerichte-zh.ch

Formular za postupak za razdvajanje bračne zajednice

Lekarska uverenja u hitnim slučajevima:

www.permanence.ch

Tel. 044 215 44 44

Advokaticе/advokatska komora:

www.zav.ch

www.anwaltskollektiv.ch

www.djs-jds.ch

Zaštita:

Broj telefona policije za hitne slučajeve **117**

Sigurne kuće za žene: www.frauenhaus-schweiz.ch

Savetovalište za pomoć ženama žrtvama nasilja:

www.bif-frauenberatung.ch

www.frauennottelefon.ch

www.frauenberatung.ch

Podrška za decu:

www.kokon-zh.ch

BIF IMPRESUM

© Redakcija:

BIF Beratungsstelle für Frauen
gegen Gewalt in Ehe und Partnerschaft
Postfach 9664, 8036 Zürich
Tel. 044 278 99 99
info@bif.ch
www.bif-frauenberatung.ch
PC 87-137016-4
IBAN: CH32 0900 0000 8713 7016 4

Korektura:

Karin Ernst

Pravna savetnica:

Brigit Rösli

Dizajn:

artischock.net

Prevod:

Milena Knezevic, weiss traductions genossenschaft

Korektura prevoda:

Jana Panic